

Esterilitat esglaiadora

Les reaccions a la mort de García-Calvo evidencien la situació patològica del Constitucional

JAVIER PÉREZ ROYO*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 21.05.08

La vida diària de l'Estat Constitucional està presidida per la regla de la majoria, de la majoria simple. És a través d'aquesta que es constitueix la voluntat ordinària de l'Estat, tant si s'expressa en una norma jurídica com en una decisió política de caràcter no normatiu. Es tracta, per tant, d'un tret essencial anatòmic i fisiològic de tot sistema polític democràtic. Ara bé, la citada regla de la majoria simple resulta excepcionalada algunes vegades concretes per la mateixa Constitució, que, per a determinades decisions, exigeix majories qualificades. Gairebé totes estan vinculades, de manera directa o indirecta, amb l'operació de reforma de la Constitució. La majoria simple està bé per prendre les decisions que la governabilitat del país exigeix de manera quotidiana, però no s'estima suficient quan es tracta de la definició de les regles generals del joc polític. En aquest cas, convé que es forci l'acord entre la majoria i la minoria i, per tant, que s'exigeixin majories qualificades, fortament qualificades.

AIXÍ HO FA la Constitució espanyola, que exigeix majories qualificades a l'hora de reformar-la i també per a la designació dels magistrats del Tribunal Constitucional (TC) i els membres del Consell General del Poder Judicial (CGPJ). El constituent del 1978 va entendre que la renovació dels magistrats del TC i la dels membres del CGPJ exigia la mateixa majoria de tres cinquens al Congrés i al Senat que es requereix per a la reforma ordinària de la Constitució per la via de l'article número 167.

El TC és el màxim intèrpret de la Carta Magna. El CGPJ és l'òrgan de govern del poder esmentat, en el qual descansa la interpretació de l'ordenament jurí- dic en conjunt. Els seus membres no han de ser resultat de la voluntat exclusiva de la majoria parlamentària, sinó que han de ser acordats entre la majoria i la minoria com si d'una operació de naturalesa materialment constitucional es tractés. A través de la renovació periòdica dels magistrats del TC i dels membres del CGPJ s'hauria de fer visible davant dels ciutadans la renovació de la fórmula de convivència que es va adoptar en el pacte constituent.

En l'economia de la Constitució espanyola del 1978, la renovació del TC i del CGPJ ocupava i ocupa un lloc molt destacat. Es tractava i es tracta de fer visible el comú denominador sobre el qual se sustenta la confrontació entre majories i minories. La lògica del TC i del CGPJ no pot estar deslligada de la lògica parlamentària i és per això que els magistrats dels dos òrgans han de ser elegits per les Cambres, però la seva lògica no es pot reduir a la lògica parlamentària, sinó que ha de ser diferent.

Al CGPJ no s'ha aconseguit gairebé mai. L'òrgan no ha funcionat pràcticament mai de conformitat amb allò que la Constitució preveia. Al TC sí que es va aconseguir que l'òrgan funcionés de manera apropiada durant els gairebé primers 15 anys de vida de la institució, però després no. A partir del 1993, el clima polític que va presidir la pugna parlamentària es va traslladar a la composició del TC, i això en va contaminar la tasca i el va desviar del que hauria d'haver estat l'exercici de la seva funció de jurisdicció constitucional.

Aquesta desviació ha anat progressivament a més, fins a arribar al seu moment culminant en aquesta legislatura passada en ocasió de la impugnació davant del TC de la reforma de l'Estatut d'Autonomia per a Catalunya. El que ha passat a l'interior del TC en la tramitació dels diversos recursos d'anticonstitucionalitat del citat Estatut ha estat d'una obscenitat difícilment superable. Si algú hagués pronosticat que hi podria haver operacions, com les que hi ha hagut, per aconseguir una majoria que declarés anticonstitucional la reforma estatutària catalana, hauríem pensat que havia perdut el seny. I, no obstant, aquestes operacions s'han produït.

I en aquestes operacions hi ha tingut un paper molt destacat Roberto García-Calvo, el magistrat que va morir diumenge passat. Ha estat un dels magistrats més agressius a l'hora de fer seva l'agenda política del PP en la legislatura passada i ha estat un dels protagonistes principals de totes les escaramusses, algunes d'esperpèntiques, que s'han viscut al TC.

AQUESTA ÉS la raó que, després de la seva mort, no s'estigui parlant gairebé del que ha estat la seva trajectòria professional i la seva aportació com a jutge a la interpretació de la Constitució, si- nó que només es parli de l'equilibri de forces al TC i de les perspectives que s'obren per a la declaració o no d'anticonstitucionalitat de l'Estatut de Catalunya.

És penós que sigui així, però és així. La reacció que hi està havent després de la mort de García-Calvo exemplifica la situació patològica en què es troba el TC i com està de desviat en l'exercici d'aquesta tasca del que es va preveure en el pacte constituent. Tot el que ha girat al voltant

de l'exercici de la funció jurisdiccional del magistrat recentment desaparegut ha estat d'una esterilitat constitucional esglaiadora. Vull confiar que, després de la seva mort, s'obri un període de reflexió i es recuperi el sentit originari del que la Justícia Constitucional ha de ser.

* Catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Sevilla.